

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ”
(для магістрів)

МАУП

Київ 2004

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, доцентом *С. М. Мартиненко*

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та екології
(протокол № 2 від 04.10.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Мартиненко С. М. Навчальна програма дисципліни “Сучасні освітні технології” (для магістрів). — К.: МАУП, 2004. — 16 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Сучасні освітні технології”, питання для самоконтролю, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сьогодні в Україні відбувається процес становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір, який супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії і практиці навчально-виховного процесу.

Психолого-педагогічна наука, як і шкільна практика, що перебуває на порозі переоцінки цінностей, долання усталених стереотипів, постала перед альтернативою: або вона й далі розвиватиметься в руслі традиційних понять, підходів до дитини як до об'єкта впливів, знаннєцентризму, недооцінки духовного становлення і розвитку особистості, тим самим вичерпавши свій життєздатний потенціал, або поповнить новим культуротворчим, життєтворчим, духовним змістом навчання й виховання, а отже, засвідчить, що головне для неї — особистість, з її радощами й прикрасами, інтересами й потребами.

Тому пошук педагогічних технологій, які б розглядали особистість як головний пріоритет і цінність, як суб'єкт культури і життя, є найактуальнішим завданням сучасної педагогічної науки і практики. Інтегрування в європейські структури й динамізація економіки потребують розв'язання завдань, що забезпечували б ефективне навчання і виховання учнів, підготовку їх до входження в соціум, формування в них таких якостей, які здатні були б вивести державу з кризового стану. Такий підхід потребує створення та використання сучасних освітніх технологій.

Навчальна дисципліна “Сучасні освітні технології” охоплює питання щодо педагогіки розвитку людини, технологічного підходу в освіті, педагогічних технологій, аналізує теоретичні основи окремих наукових шкіл і напрямів, зокрема найпоширеніших особистісно орієнтованих освітніх технологій — розвивального навчання, навчального проектування, сугестивної технології, створення ситуації успіху тощо.

Основна мета вивчення дисципліни — сформувати систему знань про основні освітні технології, новації в освіті, вихованні, управлінні; засвоїти пріоритетні принципи використання перспективних педагогічних технологій, навчитися застосовувати здобуті знання у практичній діяльності.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисциплін
“СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва теми
1	Поняття про технології в освіті. Технологічний підхід до процесу навчання
2	Особистісно орієнтована освіта і технології
3	Вольфдорська педагогіка: історія виникнення, концептуальні положення
4	Технологія саморозвитку (за М. Монтесорі)
5	Технологія організації групової навчальної діяльності
6	Технологія розвивального навчання (за В. В. Давидовим, Л. В. Занковим)
7	Проектна технологія: історія виникнення, мета і завдання
8	Нові інформаційні технології (НІТ) навчання, їх характеристика

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ”

Тема 1. Поняття про технології в освіті. Технологічний підхід до процесу навчання

Поняття і зміст педагогічних технологій і технологічного підходу. Історія виникнення і концептуальні положення педагогічних технологій. Ключові слова. Еволюція поняття “педагогічна технологія”. Питання для обговорення та перевірки.

Література [3; 13; 18; 23; 28; 42–45; 54]

Тема 2. Особистісно орієнтована освіта і технології

Особистісний підхід у педагогіці: історія виникнення. Концептуальні положення. Мета і завдання особистісно орієнтованого навчання. Ключові слова. Понятійний апарат. Особистісно орієнтовані технології. Питання для обговорення та самоперевірки.

Література [4; 5; 17; 42; 46; 54; 69; 74]

Тема 3. Вальдорфська педагогіка: історія виникнення, концептуальні положення

Історія виникнення, становлення та розвиток технології. Теоретичні основи і концептуальні положення. Мета і завдання технології. Ключові слова і понятійний апарат. Сутність, принципи, правила і зміст Вальдорфської педагогіки. Педагогічні умови застосування технології. Питання для обговорення і перевірки.

Література [2; 10; 23; 29; 33; 42; 47; 49]

Тема 4. Технологія саморозвитку (за М. Монтесорі)

Історія виникнення технології. Концептуальні основи педагогіки М. Монтесорі. Мета і завдання, види творчо-розвивальних підходів до особистості з урахуванням індивідуальних особливостей. Ключові слова та понятійний апарат. Зміст і організація технології. Вимоги до особистості педагога. Педагогічні умови застосування технології саморозвитку в сучасних навчальних закладах.

Література [9; 11; 25; 42–44]

Тема 5. Технологія організації групової навчальної діяльності

Історія виникнення технології. Концептуальні положення групової (колективної, корпоративної, кооперативної) навчальної діяльності. Мета технології групової навчальної діяльності — формування і розвиток особистості як суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності. Суб'єкт-суб'єктний підхід у навчанні. Ключові слова та понятійний апарат. Зміст і завдання технології. Вимоги до особистості педагога. Педагогічні умови застосування технології групової навчальної діяльності в сучасних навчальних закладах.

Література [3; 6; 23; 32; 36; 42–45; 51; 55; 56; 69; 74; 82]

Тема 6. Технологія розвивального навчання
(за В. В. Давидовим, Л. В. Занковим)

Історія, становлення і розвиток технології розвивального навчання. Концептуальні положення творчо-розвивальних систем навчання (Л. С. Виготський, Л. В. Занков, В. В. Давидов, Д. Б. Ельконін). Мета і завдання, структура розвивальної технології навчання. Види творчо-розвивальних технологій навчання. Понятійний апарат. Вимоги до особистості педагога. Організаційно-педагогічні умови реалізації розвивальних технологій навчання.

Література [4; 6; 11; 42–45; 51; 55; 60; 69; 70]

Тема 7. Проектна технологія: історія виникнення, мета і завдання

Необхідність впровадження технологій проекту. Історія виникнення технології. Концептуальні положення. Класифікація проектних технологій, мета і завдання. Ключові слова і понятійний апарат. Сутність, принципи і правила проектної технології. Зміст і організація технології проекту. Вимоги до особистостей педагога і учня. Розподіл ролей і функцій. Педагогічні умови застосування проектної технології в сучасних навчальних закладах.

Література [34; 37; 42–45; 48; 54]

Тема 8. Нові інформаційні технології (НІТ) навчання, їх характеристика

Історія виникнення технології. Концептуальні положення. Мета і завдання НІТ навчання. Ключові слова. Понятійний апарат: становлення, термінологія, сутність. Організаційно-педагогічні умови впровадження НІТ у навчальні заклади. Вимоги до особистості педагога. Із досвіду роботи навчальних закладів з впровадження мультимедійної системи навчання. Питання для обговорення. Підсумки роботи.

Література [13; 21; 35; 38; 42–45; 54; 55; 60]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сучасні освітні технології як предмет і навчальна дисципліна.
2. Теоретичні засади сучасних освітніх технологій.
3. Сутність поняття “сучасні педагогічні технології”.
4. Необхідність переходу до нових технологій управління, навчання і виховання.
5. Основні шляхи реформування традиційної системи навчання.
6. Становлення і розвиток педагогічних технологій.
7. Характеристика основних категорій та термінології.
8. Структура педагогічної технології і вимоги до її проектування.
9. Класифікація педагогічних технологій.
10. Модульні технології навчання, їх характеристика.
11. Сутність і принципи модульного навчання.
12. Зміст і організація модульної технології навчання.
13. Блочно-консультативні технології навчання.
14. Теоретичні основи блочного навчання.
15. Зміст і організація блочно-консультативної технології.
16. Творчо-розвивальні технології навчання та умови їх реалізації.
17. Види творчо-розвивальних технологій.
18. Структура розвивального навчання.
19. Технології індивідуалізованого навчання.
20. Інтеграція індивідуальної роботи з іншими формами навчальної діяльності.
21. Особливості навчання обдарованих дітей.
22. Характеристика технологічного підходу в освіті.
23. Особистісно орієнтована освіта і технології: мета і завдання.
24. Історія виникнення Вальдорфської педагогіки.
25. Технологія саморозвитку (М. Монтесорі), її характеристика.
26. Історія виникнення проектної технології.
27. Технологія навчання як дослідження, концептуальні положення.

28. Історія виникнення і розвиток технології формування творчої особистості.
29. Нові інформаційні технології навчання, їх характеристики.
30. Умови впровадження нових інформаційних технологій (НІТ) в сучасних навчальних закладах.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни “Сучасні освітні технології” передбачено контроль засвоєння знань у вигляді виконання письмової контрольної роботи і складання заліку.

Контрольна робота має на меті виявити ступінь засвоєння студентами основних педагогічних технологій, загальних закономірностей і принципів організації навчально-виховної діяльності, сутності, пріоритетних підходів до організації та оптимального вибору сучасних освітніх технологій.

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки (див. таблицю).

Остання цифра номера залікової книжки студента	Номер варіанта контрольної роботи
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
0	10

Виконуючи контрольну роботу, студент повинен обґрунтувати її положення прикладами з практичного досвіду.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Теоретичні засади сучасних педагогічних технологій.
2. Становлення та розвиток особистісно орієнтованої освіти і технологій.

3. Концептуальні положення Вальдорфської педагогіки.
4. Основні засади технології саморозвитку (М. Монтессорі).
5. Технологія організації групової навчальної діяльності школярів.
6. Зміст і завдання технології розвивального навчання.
7. Особливості формування і навчання творчої особистості.
8. Технології навчання як дослідження.
9. Характеристика проектної технології.
10. Сутність і особливості нових інформаційних технологій навчання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бабанский Ю. К.* Оптимизация учебно-воспитательного процесса. — М.: Просвещение, 1982.
2. *Балл Г. О.* Психолого-педагогичні засади гуманізації освіти // Освіта і управління. — 1997. — Т. 1; № 2. — С. 21–26.
3. *Беспалько В. П.* Слагаемые педагогических технологий. — М.: Педагогика, 1989. — 191 с.
4. *Бех І. Д.* Виховання підростаючої особистості на засадах нової методології // Педагогіка і психологія. — 1993. — № 3. — С. 5–14.
5. *Бех І. Д.* Наукові засади і принципи функціонування особистісно зорієнтованих виховних технологій // Особистісно орієнтована освіта в умовах гуманітарної гімназії: Проблеми, досвід, перспективи. — Миколаїв, 2000. — С. 4–9.
6. *Братанич О.* Проблема дефініцій базових понять у теорії диференційованого навчання // Рідна шк. — 2000. — № 7. — С. 43–45.
7. *Бударный А. А.* Индивидуальный подход в обучении // Сов. педагогика. — 1965. — № 7. — С. 10.
8. *Ващенко Г.* Загальні методи навчання. — К., 1997. — 441 с.
9. *Більш І.* Концепція сталих індивідуальних рис особистості і школа // Практич. психол. і соц. робота. — 1999. — № 6. — С. 2–4.

10. *Володько В. І.* Індивідуалізація і диференціація навчання і понятійно-категоріальний аналіз // Педагогіка і психологія. — 1997. — № 4. — С. 9–17.
11. *Володько В. М.* Індивідуалізація та диференціація навчання і виховання // Гуманітарні науки. — 2001. — № 1. — С. 54–65.
12. *Гончаренко С. У.* Проблеми гуманітаризації змісту шкільної освіти // Педагогіка і психологія. — 1999. — № 4. — С. 17–25.
13. *Гузев В. В.* Образовательная технология: От приема до философии. — М., 1996. — № 6. — 112 с. — Б-ка. “Директор школы”, спецвып. 4.
14. *Зазимко О. В.* Основні теоретичні підходи до визначення обдарованості // Обдарована дитина. — 1998. — № 8. — С. 5–12.
15. *Зайчук В. О.* Освіта та інтелектуальний потенціал суспільства: суперечності та перспективи // Практична психологія та соціальна робота. — 2000. — № 7. — С. 8–9.
16. Закон Верховної Ради України “Про позашкільну освіту”.
17. *Зяюн І. А.* Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу // Рідна шк. — 2000. — № 8. — С. 8–13.
18. *Зяюн І. А.* Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії // Світло. — 1996. — № 1. — С. 4–9.
19. *Интерв’ю з Міністром освіти і науки України В. Г. Кременем* // Практична психологія та соціальна робота. — 2000. — № 5. — С. 2–6.
20. *Калошин В. Д.* Як стати фасалітатором // Практична психологія і соціальна робота. — 1999. — № 4. — С. 4–5.
21. *Калошин В. Ф.* Пошукова активність — основа творчості // Обдарована дитина. — 2001. — № 3. — С. 2–5.
22. *Кирсанов А. А.* Индивидуализация учебной деятельности как педагогическая проблема: Моногр. — Казань.: Изд-во Казан. ун-та, 1982. — 224 с.
23. *Кларин М. В.* Инновационные модели обучения в педагогических поисках. — М., 1994.
24. *Концепція 12-річної середньої загальної освітньої школи:* Проект.

25. *Кохан Н. Н.* Індивідуальне навчання. Альтернатива чи складова частина сучасної системи освіти? // *Філософія освіти в сучасній Україні: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. "Філософія сучасної освіти та стан її розробки в Україні"*, 1–3 лют. 1996 р. — К., 1997.
26. *Красноголов В. О.* Визначення поняття "обдарованість" в зарубіжній психолого-педагогчній літературі // *Обдарована дитина.* — 1998. — № 5–6. — С. 13–18.
27. *Красноголов В. О.* Комплексна психодіагностика якостей. Визначення творчої індивідуальності дітей і шляхів її розвитку // *Обдарована дитина.* — 1999. — № 2. — С. 32–36.
28. *Кремень В. Г.* Сучасна освіта в контексті реформування // *Учитель.* — 1999. — № 11–12. — С. 18–21.
29. *Крутецкий В. А.* Психология: Учебник для учащихся педучилищ. — М.: Просвещение., 1980. — 352 с.
30. *Кузьмина Н. В.* Методы системного педагогического исследования: Учеб. пособие. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1980. — С. 10–12.
31. *Кульчицька О. І.* Специфіка дитячої обдарованості // *Обдарована дитина.* — 2001. — № 1. — С. 3–10.
32. *Лабенко О.* Розвиток критичного мислення в середніх загальноосвітніх закладах // *Рідна шк.* — 2001. — № 4. — С. 68–70.
33. *Левитов Н. Д.* Психотехника и профессиональная пригодность. — М., 1924. — С. 95–96.
34. *Лихачев Б. Т.* Педагогика. — М., 1992.
35. *Лутай В. С.* Філософія сучасної освіти. — К.: Магістр, 1996. — 255 с.
36. *Лушин П., Кеннеді Д.* Психодинаміка навчальної групи "спільнота допитливих" і реформа освіти // *Рідна шк.* — 2001. — № 4. — С. 73–75.
37. *Лында А. С., Жильцов П. А., Щербов Н. Т.* Педагогика. — М.: Педагогика, 1973. — С. 10–260.
38. *Машбиц Е. Й.* Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. — М.: Педагогика, 1988. — 192 с.

39. *Моргун В. Ф.* Шляхи підвищення навчання обдарованої молоді на діагностичній основі // Завуч. — 2000. — № 6. — С. 6.
40. *Овчинников Ю. А.* Эра физико-химической биологии и материалистическое мировоззрение // Диалектика — мировоззрение и методология современного естествознания. — М., 1983.
41. *Одаренность.* Рабочая концепция: Президентская программа “Дети России”. Мин-во общего и специального образования Российской Федерации // Обдарована дитина. — 2000. — № 3. — С. 2–5.
42. *Освітні технології: Навч.-метод. посіб.* / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. — К.: А.С.К., 2001. — 256 с.
43. *Падалка О. С., Нісемчук А. М., Смолюк І. О., Шпак О. Г.* Педагогічні технології: Навч. посіб. для вузів; Укр. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К.: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1995. — 254 с.
44. *Педагогическая энциклопедия.* — М.: Педагогика, 1965. — Т. 2. — С. 189–231.
45. *Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посіб.* / За ред. Г. С. Сазоненка. — К.: ГОПАК, 2000. — 560 с.
46. *Пономарьова Р. О.* Психолого-педагогічні принципи технології особистісно орієнтованого розвитку обдарованої дитини // Обдарована дитина. — 1998. — № 7. — С. 5–7.
47. *Проблемы диагностики умственного развития учащихся* / Под ред. З. И. Калмыковой. — М.: Педагогика, 1975. — 208 с.
48. *Пронина Т., Разлуцкий А.* Справятся только профессионалы // Одаренные дети. — 2002. — № 2. — С. 19.
49. *Психологические проблемы неуспеваемости школьников* / Под ред. Н. А. Менчинской. — М.: Педагогика, 1971.
50. *Рабунский Е. С.* Индивидуальный подход в процессе обучения школьников. — М.: Педагогика, 1975. — 182 с.
51. *Рензулли Дж., Рис С.* Модель обогащающего школьного обучения // Основные концепции одаренности и творчества / Под ред. Д. Б. Богоявленской. — М., 1997.

52. *Савенков А. И.* Детская одаренность и школьное обучение // Нар. образование. — 2000. — С. 121–131.
53. *Савенков А. И.* Диагностика детской одаренности как педагогическая проблема // Педагогика. — 2000. — № 10. — С. 87–94.
54. *Савченко О. Я.* Дидактика початкової школи: Підруч. для студ. пед. фак. — К.: Абрис, 1997. — 416 с.
55. *Селевко Г. К.* Современные образовательные технологии: Учеб. пособие. — М.: Нар. образование, 1998. — 256 с.
56. *Сікорський П. І.* Теоретико-методологічні основи диференційованого навчання. — Л.: Каменярь, 1988. — 196 с.
57. *Скрипник М. І.* Технологія індивідуалізації навчання в післядипломній освіті педагогів: Зб. наук. праць / Ред. кол. Л. І. Даніленко (гол. ред.) та ін. // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. — К.: Логос, 2001. — Вип. 4. — С. 85–90.
58. *Слободенюк Л. І.* Особливості пам'яті дітей з підвищеними розумовими здібностями // Практична психологія і соціальна робота. — 2000. — № 8. — С. 43–46.
59. *Степанов С.* Неоконченный спор. Истоки и перспективы одаренности // Одаренные дети. — 2002. — № 2. — С. 14–15.
60. *Талызина Н. Ф.* Управление процессом усвоения знаний. — М.: Изд-во МГУ, 1975. — 343 с.
61. *Теплов Б. М.* Способности и одаренность: Избр. тр. — Т. 1.
62. *Указ Президента України* “Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді” від 20.04.2000.
63. *Указ Президента України* “Про програму роботи з обдарованою молоддю на 2001–2005 роки” від 08.02.01.
64. *Уит Й. Е.* Индивидуализация и дифференциация обучения. — М.: Педагогика, 1990. — 192 с.
65. *Философский энциклопедический словарь* / Гл. ред. Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов. — М.: Сов. энцикл, 1983. — 840 с.

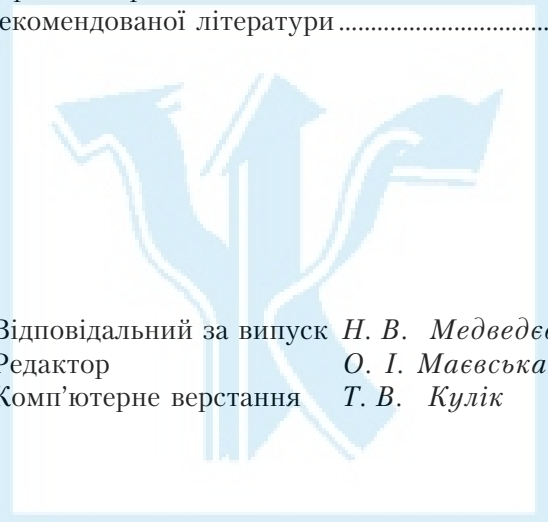
66. Хеллер К. А. Диагностика и развитие одаренных детей и подростков: Основные концепции одаренности и творчества / Под ред. Д. Б. Богоявленской. — М., 1997.
67. Холодная М. А. Психология интеллекта: парадоксы исследования. — М.; Томск, 1997.
68. Хохліна О. П. Диференційна діагностика інтелектуального розвитку дітей на основі його вивчення в процесі трудового навчання // Практ. психол. і соц. робота. — 2000. — № 4. — С. 45–47.
69. Хуторской А. В. Современная дидактика: Учеб. для вузов. — СПб.: Питер, 2001. — 544 с. — (Сер. “Учебник нового века”).
70. Чередов И. М. Система форм организации обучения в современной общеобразовательной школе. — М.: Педагогика, 1987. — 152 с.
71. Чудновский В. Е., Юркевич В. С. Одаренность: дар или испытание. — М.: Знание, 1990. — 80 с. — Новое в жизни, науке и технике. — № 12. — Сер. “Педагогика и психология”.
72. Шадриков В. Д. О содержании понятий “способности” и “одаренность” // Психол. журн. — 1983. — № 5. — С. 3–10.
73. Шрагина Л. И. Оригинальность и творчество // Практ. психол. і соц. робота. — 1999. — № 3. — С. 38–40.
74. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. — М., 1996. — Б-ка журн. Директор школы. Вып. 2. — 96 с.
75. Яковлева Е. Развитие творческой одаренности детей школьного возраста // Одаренные дети. — 2002. — № 2. — С. 16–18.
76. Bloom B. S. All our children’s learning. — N. Y., 1981.
77. Carrol I. B. A model of school learning “Teachers College Record”. — 1963. — Vol. 64. — P. 723–733.
78. Carrol I. B. A model of school learning // Teachers college Record. — 1963. — Vol. 64. — P. 723–733.
79. Evaluating instructional systems // Education Product Report. — 1974. — Vol. 7; № 58. — P. 4–64; Block J. H.,

- Anderson L. W.* Mastery learning in classroom instruction. – N. Y.; Londono, 1975.
80. *Guilford J. P.* A psychometric approach to creativity. – Un-ty of Southern California, 1986.
81. *Torrance E. P.* The nature of creativity as manifest in its testing // R. Sternbery, T. Tardif (ets). The nature of creativity. – Cambridge: Camb. Press, 1998. – P. 43–45.
82. *Washburne C.* Winnetka // School and Society. – 1929. – Vol. 24 Saturday. – Jan. 12. – № 733.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Сучасні освітні технології”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Сучасні освітні технології”	4
Питання для самоконтролю	7
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Теми контрольних робіт	8
Список рекомендованої літератури	9

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *О. І. Маєвська*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-1883

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП